розкривати свій зміст, що допоможе визначенню напряму розслідування конкретного кримінального правопорушення, організацію та планування розслідування цього злочину.

Конкретний портрет особи злочинця, який вчиняє вбивство в місцях позбавлення волі, зробити не можливо, тому що особа, яка вже знаходиться в специфічних умовах проживання: добовий режим, постійно перебуває у напрузі, необхідно здобути якийсь статус перед іншими засудженими, постійна нервозність, утримання від сексуального потягу, нав'язування думки інших засуджених тощо, вирішує вчинити нове кримінальне правопорушення, в досить специфічних умовах, де особа злочинця не почуває себе вільно, це впливає і на час, місце, обстановку вчинення цього злочину, і на слідову картину, на знаряддя та засоби вчинення злочину. Можна тільки виділити основні риси особи злочинця, який вчиняє таке кримінальне правопорушення: зухвалість, жорстокість, цинізм, неповагу до суспільства, егоїзм, холоднокровність, відсутність належного самоконтролю, дратівливість, аморальність, схильність до насильства, відсутність жалю до потерпілого, асоціальний спосіб життя тощо.

Список бібліографічних посилань: 1. Андреев И. С., Грамович Г. И., Порубов Н. И. Криминалистика : учеб. пособие. Минск : Вышэйшая шк., 1997. 238 с. **2.** Дальшин И. Н. К вопросу о личности преступника. *Проблемы социальной законности.* 1980. Вып. 6. С. 117–126.

Одержано 14.10.2019

УДК 343.98

Максим Павлович ШЕРСТЮК,
курсант Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

Микола Миколайович ЄФІМОВ,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОПИТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ УМИСНОГО ВБИВСТВА МАТІР'Ю СВОЄЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ

Ведучи мову про один з різновидів навмисного вбивства, слід зазначити, що вказане кримінально каране діяння є одним з найтяжчих злочинів і має високий ступінь суспільної небезпеки. У всі

© Шерстюк М. П.,
Єфімов М. М., 2019

часи жінка відігравала провідну роль у формуванні щастя в родині, в більшій мірі від неї залежить нормальний психічний і фізичний розвиток дітей, а вчинення нею вбивства своєї новонародженої дитини підриває моральні та духовні устої, авторитет «матері» в суспільстві. За ст. 117 КК України суб'єктом злочину є матір новонародженої дитини.

Допит є найпоширенішим способом одержання інформації про подію, що трапилася, в нашому випадку умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини. Ми підтримуємо позицію науковців, які визначають допит як процесуальну дію, що являє собою регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес спілкування осіб, які беруть у ньому участь, спрямований на отримання інформації про відомі допитуваному факти, що мають значення для встановлення істини у справі [2, с. 252].

Проведення допиту підозрюваного по даній справі вимагає ретельної підготовки, використання спеціальних знань у різних галузях науки та техніки, зокрема використання тактичних прийомів. Обираючи тактичні прийоми допиту й оцінюючи отримані показання, необхідно з'ясовувати: умови, в яких підозрюваний спостерігав предмети і явища (вдень, уночі, близько, далеко, тобто об'єктивні чинники); психічний стан допитуваного на момент сприйняття чи після нього (був зляканий, вражений, хвилювався, сп'янінні тощо); загальний стан органів почуттів людини (стан зору, органів слуху, нюху та ін.); загальну здатність до конкретного сприймання й запам'ятовування (зі слів допитуваного потрібно уточнити, що він краще сприймає й запам'ятовує – колір, номера, прізвища тощо) [3, с. 9].

Проаналізовані нами матеріали кримінальних проваджень дозволяють вказати, що найбільш розповсюдженими тактичними прийомами, що використовуються у вказаній категорії справ є: психологічний контакт; вільна розповідь; постановка запитань; пред'явлення доказів; збільшення (зменшення) темпу допиту.

З метою встановлення контакту з підозрюваною особою може бути використаний час заповнення анкетної частини протоколу допиту. На думку психологів під час бесіди на перший план необхідно поставити питання, що стосуються особистості підозрюваного: його віку; взаємин із членами родини; чим допитуваний цікавиться, його хобі. Якщо в якій-небудь сфері інтересів у допитуваного є досягнення, то доцільно його похвалити за ці досягнення. Такий початок допиту покаже суб'єктові, що слідчий зацікавлений у його долі й у інформації, яку він може повідомити. Це допоможе

вивести допитуваного з ситуаційно обумовленого стану пригніченості. У той же час розмова на теми, які недотичні злочину, розслаблює його [1, с. 140].

Так, під час допиту гр. Б. були встановлені такі обставини. 25.11.2015 року о 07 годині 00 хвилин вона повернулася зі зміни додому та о 07 годині 10 хвилин вийшла на вулицю з метою погуляти із собакою. Обходячи вказаний будинок, собака побігла вперед та знайшла начебто ляльку, білого кольору, вона почала відганяти собаку та побачила, що голівонька колихнулася, зрозумівши що це дитина одразу зупинила перехожого чоловіка та попросила зателефонувати до поліції та у швидку. Після чого гр. Б. забрала дитину та направилася до себе додому, укутавши дитину вона повернулася на місце, де вже знаходилася поліція та швидка допомога, якій вона передала цю дитину. Обвинувачену не бачила, до квартири не заходила [4].

Одним з ефективних тактичних прийомів, що може використовуватися під час допиту є збільшення (зменшення) темпу допиту. Даний прийом заснований на тому, що при інтенсивному тем і допитуваний не може ретельно обміркувати варіанти відповідей і концентрувати увагу на деталях, що викривають неправдивість свідчень [5, с. 112].

Констатуючи вищенаведене, зазначимо, що допит – це певне спілкування сторін, метою якого є встановлення істини в кримінальному провадженню. Для досягнення цієї цілі важливо використовувати тактичні прийоми, які сприяють одержанню детальної та повної інформації. Майстерність слідчого визначається вмінням правильного застосування того чи іншого тактичного прийому, урахувавши всі фактори вчинення події.

Список бібліографічних посилань: 1. Георгадзе З. О., Царгасова Э. Б. Судебная психиатрия : учеб. пособие. М. : Юнити-Дана ; Закон и право, 2003. 239 с. **2.** Криміналістика : підручник / за ред. В. Ю. Шепітька. Київ : Ін Юре, 2001. 684 с. **3.** Коновалова В. Е. Тактика допроса свидетелей и обвиняемых. Харьков : Изд-во ХГУ, 1956. 36 с. **4.** Архів Кіровського районного суду м. Дніпро, 2016 р. Справа № 203/143/16-к. **5.** Александров Д. О., Андросюк В. Г., Казміренко Л. І. Юридична психологія : підручник. Вид. 2-ге, доопр. та допов. Київ : КНТ, 2008. 352 с.

Одержано 19.10.2019